Namn_____ Klass_____

Minoritetsspråk Åk 9

Syfte

Detta arbete går ut på att du dels ska lära dig saker om Sveriges fem olika minoritetsspråk samtidigt som du övar dig på att använda dig av olika typer av lässtrategier och strategier för förståelse av fakta.

Vad är nationella minoriteter?
Sverige har formats av människor som under tusentals år har flyttat in, ut och runt i landet. Språk, religioner, vanor och tänkesätt har mötts och blandats. Genom århundradena har större och mindre folkgrupper skapats, bland annat de som idag utgör Sveriges nationella minoriteter. På olika sätt har de utsatts för kränkande och nedvärderande behandling, av både staten och enskilda.

Under 1900-talet, parallellt med världskrig, övergrepp och folkmord, växte en internationell lagstiftning om mänskliga rättigheter fram genom FN. Syftet är att skydda etniska, religiösa och språkliga minoriteter i olika länder. Den svenska *Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk* är en del av detta ansvar.

Vilka är de nationella minoriteterna?
I Sverige räknas samer, judar, romer, sverigefinnar och tornedalingar som nationella minoriteter. Enligt FN:s definition är samerna dessutom urfolk. De nationella minoritetsspråken är samiska, jiddisch, romani chib, finska och meänkieli (tornedalsfinska).

Fyra kriterier avgjorde valet av de fem minoriteterna:

- Det ska vara en grupp med en uttalad samhörighet, som går att urskilja från den övriga befolkningen.
- Gruppen ska ha en religiös, språklig, traditionell eller kulturell särart, som den inte delar med andra.
- Gruppen ska också ha en uttalad vilja att behålla sin identitet.
- Sist men inte minst ska gruppen ha historiska eller långvariga band med Sverige.

Uppgift

Börja med att läsa texten om det minoritetsspråk du blivit tilldelad att arbeta med.

- Stryk under ord som du tycker är viktiga eller som du inte förstår.
- Gör även markeringar i texten när du inte riktigt förstår innehållet.

När du gjort detta ska du arbeta med frågorna som finns i detta häfte. I slutet kommer du att få göra en sammanfattning av texten.

Tänk på att du bedöms på hur väl du använder dig av lässtrategier. Därför är det viktigt att du gör alla uppgifter innan du kommer fram till den sista uppgiften som är att sammanfatta faktatexten om ditt minoritetsspråk.

Namn_____ Klass_____

Minoritetsspråk:_____

1. Anteckna alla ord du möter i texten som är svåra att förstå. Använda kommatecken för att skilja orden åt.

_____

_____

_____

_____

_____

2. Använd följande strategier för att ta reda på vad orden betyder:

1. leta efter ledtrådar i texten som kan hjälpa dig att få en förklaring.
2. Hjälpte det inte? Fråga en kompis.
3. Hjälpte inte det heller? Slå upp ordet med hjälp av en ordbok, www.typkanske.se, www.synonymer.se eller genom att googla på en förklaring.

3. Förklara vad de olika orden betyder

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Namn_____ Klass_____

4. Förutom de enstaka ord du inte förstod ska du nu skriva ner andra saker i texten som du inte riktigt förstod.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

5. Använd följande strategier för att försöka förstå de saker du inte förstod.

1. leta efter ledtrådar i texten som kan hjälpa dig att få en förklaring.
2. Hjälpte det inte? Fråga en kompis.
3. Hjälpte inte det heller? Slå upp ordet med hjälp av en ordbok, www.typkanske.se, www.synonymer.se eller genom att googla på en förklaring.

6. Skriv ner en egen förklaring av de saker du inte förstod men som du nu tagit reda på vad det innebar.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Namn_____ Klass_____

7. Ställ fem frågor där svaret finns i texten.

a)_____

b)_____

c)_____

d)_____

e)_____

8. Svara så utförligt som möjligt på dina fem frågor

a)_____

_____

_____

b)_____

_____

_____

c)_____

_____

_____

d)_____

_____

_____

e)_____

_____

_____

_____

Namn_____ Klass_____

9. Fyll hela raden med nyckelord (stödord) från texten. (Använd komma mellan varje ord.)

_____

_____

_____

_____

_____

10. Ställ tre frågor som inte fanns med i texten men som du vill ha svar på.

1._____

_____

2._____

_____

3._____

_____

11. Sök efter svaren på frågorna genom att googla och försök besvara dem.

1.

_____

_____

_____

_____

Namn_____ Klass_____

2.

_____

_____

_____

_____

3.

_____

_____

_____

12. Skriv en sammanfattning med fakta om minoritetsspråket med hjälp av all information som du samlat på dig.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Namn_____ Klass_____